

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 23.06.1988 Časová verzia predpisu účinná od: 01.05.1990 do: 31.08.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

106

ZÁKON

Slovenskej národnej rady

z 23. júna 1988

o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ORGÁNY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A ICH ÚLOHY

§ 1

Orgány sociálneho zabezpečenia

(1) Orgány sociálneho zabezpečenia Slovenskej socialistickej republiky sú:

- a) Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky,
- b) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave,
- c) národné výbory,
- d) Ministerstvo vnútra a životného prostredia Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky vo veciach ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení.¹⁾

(2) Ako orgány zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družstevných roľníkov pôsobia aj sociálne komisie jednotných roľníckych družstiev.²⁾

§ 2

Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky

(1) Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako ústredný orgán štátnej správy Slovenskej socialistickej republiky pre sociálne zabezpečenie

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy v sociálnom zabezpečení,
- b) zabezpečuje úlohy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv v sociálnom zabezpečení,
- c) zabezpečuje, aby sa v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti plnili úlohy súvisiace s ďalším rozvojom sociálneho zabezpečenia.

(2) Ministerstvo môže zriadiť ako svoj orgán posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu vo výnimočných prípadoch, ktoré určí, ak ich posúdenie vyžaduje osobitné odborné vedomosti.³⁾

§ 3**Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave**

(1) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia, ak nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že o nich rozhoduje iný orgán sociálneho zabezpečenia, a zabezpečuje výplaty týchto dávok.

(2) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave plní úlohy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv pri výplate dávok sociálneho zabezpečenia (poistenia).

(3) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave je podriadený ministerstvu; je samostatnou právnickou osobou.

(4) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave spolupracuje pri vykonávaní dôchodkového zabezpečenia s národnými výbormi a s organizáciami, ktoré plnia povinnosti vyplývajúce z predpisov o sociálnom zabezpečení.

(5) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Bratislave zodpovedá za účelné a hospodárne vynakladanie prostriedkov na dôchodkové zabezpečenie, s ktorými hospodári.

Národné výbory**§ 4**

(1) Národné výbory rozhodujú v prípadoch ustanovených týmto zákonom o dávkach dôchodkového zabezpečenia, o ďalších dávkach poskytovaných dôchodcom,⁴⁾ o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa,⁵⁾ ako aj o ďalších dávkach podľa osobitných predpisov.⁶⁾

(2) Národné výbory poskytujú dávky a služby sociálnej starostlivosti, ak nie je v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že ich poskytuje iný orgán sociálneho zabezpečenia.⁷⁾

(3) Národné výbory pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia poskytujú občanom a organizáciám odbornú pomoc.

(4) Národné výbory kontrolujú, ako organizácie a samostatne zárobkovo činné osoby^{7a)} plnia povinnosti vyplývajúce pre ne z predpisov o sociálnom zabezpečení, a ukladajú pokuty za ich porušenie.⁸⁾

Správne komisie**§ 5**

(1) Okresné národné výbory a krajské národné výbory⁹⁾ zriaďujú komisie starostlivosti o rodinu a deti ako správne komisie. Miestne národné výbory v strediskových obciach a mestské národné výbory môžu ako správne komisie zriaďiť komisie starostlivosti o rodinu a deti.

(2) Národné výbory volia predsedov, podpredsedov, tajomníkov a ostatných členov správnych komisií z radov svojich poslancov a ďalších občanov. Predsedovia a podpredsedovia komisií sú poslanci národných výborov. Tajomníkov týchto komisií volí z radov odborných pracovníkov národného výboru.

(3) Za členov komisií starostlivosti o rodinu a deti volí národný výbor občanov, ktorí spolupôsobia v starostlivosti o rodinu a deti, najmä detských, dorastových a ženských lekárov,

pedagógov, psychológov, sudcov z povolania, prokurátorov a príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Zloženie správnej komisie na prerokúvanie jednotlivých prípadov určuje predseda, prípadne podpredseda komisie podľa povahy prerokúvaného prípadu.

(5) Komisia starostlivosti o rodinu a deti je schopná rokovať a uznávať sa, ak sú prítomní predseda alebo podpredseda a najmenej ďalší štyria členovia.

(6) Správna komisia sa uznáva väčšinou hlasov prítomných členov.

(7) Členovia správnych komisií národných výborov a občania prizvaní na rokovanie správnej komisie sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s rokovaním komisie.

Osobitné orgány sociálneho zabezpečenia

§ 6

(1) Okresný národný výbor a krajský národný výbor zriaďuje ako osobitný orgán^{9a)} na posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov na účely sociálneho zabezpečenia posudkový orgán sociálneho zabezpečenia (ďalej len „posudkový orgán“).

(2) Za členov posudkového orgánu národný výbor ustanovuje posudkového lekára sociálneho zabezpečenia a tajomníka z radov odborných pracovníkov národného výboru a lekárov štátnej zdravotníckej správy.

(3) Konanie posudkového orgánu riadi posudkový lekár sociálneho zabezpečenia, ktorý je zároveň jeho predsedom.

(4) Posudkový orgán je schopný rokovať a uznávať sa, ak sú prítomní posudkový lekár sociálneho zabezpečenia, ďalší lekár a tajomník. Posudkový orgán sa uznáva väčšinou hlasov.

(5) Členovia posudkového orgánu sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s jeho konaním.

(6) Krajský národný výbor v prípade potreby poverí okresný národný výbor vo svojom územnom obvode, aby jeho posudkový orgán posudzoval invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia účastníkov boja proti fašizmu a obetí fašizmu a s vykonávaním sociálneho zabezpečenia na základe medzinárodných zmlúv, prípadne v ďalších odôvodnených prípadoch na území celého kraja.

(7) Krajský národný výbor po dohode s ďalšími krajskými národnými výbormi v prípade potreby poverí okresný národný výbor vo svojom územnom obvode, aby jeho posudkový orgán posudzoval invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia na základe medzinárodných zmlúv aj pre územie týchto krajov.

(8) Krajský národný výbor poverí okresný národný výbor vo svojom územnom obvode, aby jeho posudkový orgán posúdil zdravotný stav a pracovnú schopnosť účastníka konania v prípade, že posudkové orgány príslušného okresného národného výboru sa vylúčením svojich členov pre predpojatosť stali nespôsobilé rokovať a uznávať sa.

(9) Okresný národný výbor v odôvodnených prípadoch zriadi osobitný posudkový orgán s pôsobnosťou pre pracujúcich veľkých organizácií, ktoré majú závodné zdravotnícke zariadenie.

DRUHÁ ČASŤ
PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV V SOCIÁLNO M ZABEZPEČENÍ

PRVÁ HLAVA
PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV NA ÚSEKU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA,
ZABEZPEČENIA V CHOROBE A ZABEZPEČENIA MATKY A DIEŤAŤA

Pôsobnosť miestnych národných výborov

§ 7

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje, komu sa majú vyplácať prídavky na deti zo zabezpečenia matky a dieťaťa družstevných roľníkov, samostatne zárobkovo činných osôb,¹⁰⁾ alebo výchovné zo sociálneho zabezpečenia, ak sa výplatom do rúk doterajšieho príjemcu zjavne nedosahuje účel, na ktorý sú prídavky na deti (výchovné) určené,¹¹⁾
- b) sleduje, či trvajú podmienky pre výplatu sociálneho dôchodku, o ktorom rozhoduje okresný národný výbor podľa § 9 ods. 1 písm. a) č. 6.

§ 8

Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyni alebo manželke, prípadne inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
 2. o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne jeho rodinného príslušníka,
- b) spisuje, ak sa naň občan obráti, žiadosti
 1. o úpravu dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu,
 2. o zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
 3. o dôchodok manželky,
 4. o sociálny dôchodok,
 5. o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po nepracujúcich dôchodcoch,

Pôsobnosť okresných národných výborov

§ 9

(1) Okresný národný výbor

- a) rozhoduje
 1. v sporných prípadoch o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia členov jednotných roľníckych družstiev a samostatne zárobkovo činných osôb,
 2. o dávkach nemocenského zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb,
 3. o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne jeho rodinného príslušníka,
 4. o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyni alebo manželke, prípadne inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
 5. o náhrade príjmov pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách samostatne zárobkovo činným osobám,
 6. o sociálnom dôchodku,
 7. o zvýšení sociálneho dôchodku pre bezvládnosť,

8. o výchovnom k sociálnemu dôchodku a príplatku k výchovnému,
 9. o započítaní celého kalendárneho roka do doby zamestnania pred 1. januárom 1976, ak člen jednotného roľníckeho družstva neodpracoval určený počet pracovných dní, prípadne inak určený pracovný úväzok,
 10. o započítaní doby vojenskej služby v iných ako spojeneckých armádach (vrátane doby zajatia), ktorú československí občania vykonávali povinne v čase neslobody,
 11. o povinnosti občanov uvedených v bode 2 uhradiť dlžné poistné a prirážku k nemu,
 12. o povinnosti občanov uvedených v bode 2 vrátiť dávku nemocenského zabezpečenia poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere ako im patrila a o povinnosti jednotných roľníckych družstiev nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom dávok zabezpečenia poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere ako im patrila a o povinnosti jednotných roľníckych družstiev nahradiť škodu spôsobenú v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družtevných roľníkov,
 13. o povinnosti dôchodcu vrátiť dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere ako mu patrila a o povinnosti organizácie nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom dôchodku, ak rozhodovanie o takejto dávke patrí do pôsobnosti národného výboru,
 14. o odvolaní proti rozhodnutiu sociálnej komisie jednotného roľníckeho družstva a o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družtevných roľníkov,
 15. o poskytovaní prídavkov na deti členom jednotných roľníckych družstiev v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi,¹²⁾
 16. o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní zákona o sociálnom zabezpečení,^{12a)} ak ide o dávky nemocenského zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb a o podporu pri narodení dieťaťa a pohrebné poskytované dôchodcom, ako aj o odstraňovaní tvrdostí pri vykonávaní zákona o zabezpečení družtevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa,^{12b)}
- b) obstaráva a predkladá Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave podklady potrebné na rozhodnutie o dávkach dôchodkového zabezpečenia,
- c) navrhuje Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave započítanie doby zamestnania a náhradných dôb v sporných prípadoch,
- d) spisuje, ak sa naň občan obráti, žiadosti
1. o úpravu dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu,
 2. o zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
 3. o dávky dôchodkového zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb,
 4. o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po občanoch uvedených v bode 3,
 5. o dôchodok manželky,
 6. o sociálny dôchodok,
 7. o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po nepracujúcich dôchodcoch,
 8. o starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok občanov, ktorí nie sú v pracovnom pomere, a ani nie sú inak zabezpečení, prípadne o vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok po uvedených občanoch,
 9. o dávku dôchodkového zabezpečenia, ak je občan v čase podania žiadosti práceneschopný a má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, alebo ak pozostalý po

pracujúcim má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, v ktorej bol pracujúci zamestnaný,¹³⁾

e) spracúva rozbor invalidizácie a príslušným orgánom navrhuje opatrenia smerujúce na predchádzanie invalidity a na odstraňovanie jej následkov.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 3 a 4 vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 8 nepatrí miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru.

§ 10

Okresný národný výbor svojím posudkovým orgánom

a) rozhoduje

1. na podnet lekárskej poradnej komisie¹⁴⁾ o tom, či je invalidný alebo čiastočne invalidný občan, ktorý je neschopný práce pre chorobu alebo úraz počas aspoň 6 mesiacov, ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadal o invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, alebo ktorého žiadosti sa nevyhovelo,
2. o nevyhnutnosti natrvalo previesť pracovníka na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania, ak posudkový orgán v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia zistil, že pracovník vzhľadom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil schopnosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,¹⁵⁾
3. o poskytnutí kúpeľnej starostlivosti nepracujúcim dôchodcom, družstevným roľníkom, samostatne zárobkovo činným osobám,¹⁶⁾ s výnimkou chorôb, na ktoré povoľujú kúpeľnú starostlivosť podľa osobitných predpisov orgány štátnej zdravotníckej správy,
4. o tom, či je dieťa dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na priznanie príplatku k prídavkom na deti z nemocenského poistenia¹⁶⁾ a na priznanie materského príspevku, ak o ňom rozhodujú orgány nemocenského poistenia alebo orgány nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách,¹⁷⁾
5. o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa na účely výplaty prídavkov na deti z nemocenského poistenia,

b) vydáva posudok

1. o invalidite alebo čiastočnej invalidite, ak nejde o prípady uvedené v ustanovení písm. a) č. 1,
2. o čiastočnej invalidite pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, ktorý občanovi značne sťažuje všeobecné životné podmienky,
3. o bezvládnosti,
4. o tom, či je dieťa dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na priznanie príplatku k prídavkom na deti družstevných roľníkov a samostatne zárobkovo činných osôb,¹⁶⁾ príplatku k výchovnému,¹⁸⁾ prípadne v konaní o náhradných dobách¹⁹⁾ a v konaní o materskom príspevku, ak o ňom rozhodujú príslušné orgány sociálneho zabezpečenia,
5. o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa na účely výplaty prídavkov na deti občanov uvedených v bode 4, výplaty výchovného a sirotského dôchodku,
6. na žiadosť orgánov sociálneho zabezpečenia o tom, či si občan môže vzhľadom na zdravotný stav zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou,²⁰⁾
7. na žiadosť orgánov ozbrojených síl o schopnosti príslušníka ozbrojených síl na primerané občianske zamestnanie,

c) posudzuje na účely sociálneho zabezpečenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov

1. v lehote určenej pri predchádzajúcom rokovaní, alebo

2. ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky, alebo
 3. na podnet iného orgánu sociálneho zabezpečenia,
- d) v súvislosti s rozhodovaním alebo vydávaním posudkov odporúča
1. ďalšie poskytovanie nemocenského v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný,
 2. v rámci posudzovania invalidity alebo čiastočnej invalidity opatrenia na obnovenie pracovnej schopnosti posudzovaného, vhodnosť ďalšieho liečenia, vhodnú úpravu pracovných podmienok, prípadne obstaranie vhodných pomôcok.

Pôsobnosť krajských národných výborov

§ 12

Krajský národný výbor spracúva rozbor invalidizácie v kraji a navrhuje príslušným orgánom opatrenia smerujúce na predchádzanie invalidity a na odstraňovanie jej následkov.

§ 13

Krajský národný výbor svojim posudkovým orgánom

- a) vydáva posudky na účely súdneho konania vo veciach dôchodkového zabezpečenia a v odvolacom správnom konaní, ak sa napadnuté rozhodnutie vydalo na podklade posudku posudkového orgánu okresného národného výboru,
- b) odporúča v súvislosti s odvolaním sa proti rozhodnutiu posudkového orgánu okresného národného výboru o invalidite alebo čiastočnej invalidite ďalšie poskytovanie nemocenského v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný.

DRUHÁ HLAVA

PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

Prvý diel

§ 14

Národné výbory organizujú a zabezpečujú sociálnu starostlivosť občanom dávkami a službami sociálnej starostlivosti. Za tým účelom vyhľadávajú v spolupráci so štátnymi, družstevnými a spoločenskými organizáciami občanov, ktorí potrebujú sociálnu starostlivosť.

Druhý diel

Starostlivosť o rodinu a deti

Pôsobnosť miestnych národných výborov

§ 15

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾
- b) vykonáva dohľad nad maloletým, ak ho sám určil,
- c) spolupôsobí pri výkone ochranných alebo výchovných opatrení uložených súdom alebo okresným národným výborom a sleduje ich účinnosť,
- d) chráni deti pred škodlivými vplyvmi, ktoré ohrozujú ich riadnu výchovu,
- e) poskytuje deťom v naliehavých prípadoch okamžitú pomoc,

- f) navrhuje orgánu príslušnému na rozhodovanie o prídavkoch na deti, aby v odôvodnených prípadoch zastavil výplatu tejto dávky oprávnenému príjemcovi,²⁴⁾
- g) oznamuje súdom a iným štátnym orgánom na ich žiadosť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodovanie vo veciach výchovy a výživy detí,
- h) oznamuje okresnému národnému výboru, ktorým rodinám, deťom a tehotným ženám treba poskytnúť sociálnu starostlivosť a spolupôsobí pri jej poskytovaní,
- ch) oznamuje orgánom, ktoré rozhodujú o materskom príspevku, skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o nároku ženy na materský príspevok,
- i) vyhľadáva a okresnému národnému výboru odporúča občanov vhodných za osvojiteľov, opatrovníkov a pestúnov a navrhuje občanov vhodných za dôverníkov starostlivosti o deti,
- j) organizuje výchovu občanov k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu.

§ 16

Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor

- a) rozhoduje
 - 1. o poskytovaní peňažných a vecných dávok nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
 - 2. o poskytovaní peňažných dávok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri alebo viac detí,
 - 3. o poskytovaní vdoveckého príspevku,
 - 4. o poskytovaní príspevku na rekreáciu detí dôchodcu,
- b) vykonáva určený dohľad nad maloletým,
- c) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode, ak nezriadil komisiu starostlivosti o rodinu a deti.

§ 17

Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti, ak ju zriadil

- a) rozhoduje
 - 1. o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾
 - 2. o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní vdoveckého príspevku podľa zákona o sociálnom zabezpečení,²⁵⁾
- b) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode.

§ 18

(1) Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ rozhoduje o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú.

(2) Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje aj

- a) o prijatí dieťaťa do stanice opatrovateľskej služby pre deti, ktorú spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nej poskytujú,
- b) o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

Pôsobnosť okresných národných výborov**§ 19**

(1) Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. v naliehavých prípadoch o okamžitom umiestnení dieťaťa do náhradnej výchovy nahrádzajúcej výchovu rodičov dovtedy, kým rozhodne súd,²⁸⁾
2. o odvolaní proti rozhodnutiu sociálnej komisie jednotného roľníckeho družstva o materskom príspevku,
3. o poskytovaní príspevku na výživu dieťaťa²⁹⁾ a o poskytovaní ďalších účelových peňažných dávok a vecných dávok, ktoré určí vykonávací predpis,
4. o poskytovaní peňažných a vecných dávok nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
5. o poskytovaní peňažných dávok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri alebo viac detí,
6. o poskytovaní vdoveckého príspevku,
7. o poskytovaní príspevku na rekreáciu detí dôchodcu,
8. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
9. o poskytovaní bezúročných pôžičiek,
10. o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
11. o prijatí dieťaťa do stanice opatrovateľskej služby pre deti, ktorú spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nej poskytujú,
12. o ďalších opatreniach podľa osobitných predpisov,³⁰⁾

b) vykonáva funkciu opatrovníka maloletých,³¹⁾

c) vykonáva určený dohľad nad maloletým,³²⁾

d) sleduje vývoj detí, ktoré boli umiestnené do výchovy iných občanov ako rodičov, a spolupôsobí pri organizovaní náhradnej rodinnej starostlivosti o deti,

e) navrhuje súdu nariadenie ústavnej výchovy,³³⁾ obmedzenie, prípadne pozbavenie rodičovských práv³⁴⁾ a zrušenie ústavnej výchovy a výchovných opatrení uložených súdom,

f) stará sa o to, aby deti, ktoré prepustili z ústavnej alebo ochrannej výchovy, alebo mladiství, ktorých prepustili z výkonu trestu odňatia slobody, boli prijatí do škôl alebo zaradení do vhodnej prípravy na povolanie alebo do pracovného pomeru, prípadne aby boli aj vhodne ubytovaní,

g) zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým,³⁵⁾

h) pôsobí na prevýchovu ťažko vychovateľných detí a vedie ich evidenciu,

ch) podáva správy súdu o skutočnostiach potrebných na rozhodovanie o výchove a výžive detí,

i) organizuje a koordinuje výchovu občanov k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu,

j) poskytuje výchovnú a poradenskú starostlivosť manželom, rodičom, deťom a tehotným ženám pri riešení ich rodinných a sociálnych problémov.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 4 až 8 a písm. c) vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 15 písm. b) nepatrí miestnemu národnému výboru alebo ak podľa § 16 písm. a) a

b) a podľa § 18 ods. 2 písm. b) nepatrí miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru.

§ 20

Okresný národný výbor pri plnení úloh v starostlivosti o rodinu a deti spolupracuje s miestnymi národnými výbormi, s inými štátnymi orgánmi, školami, školskými a zdravotníckymi zariadeniami a so spoločenskými organizáciami.

§ 21

Okresný národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti

a) rozhoduje

1. o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾ ak tak neurobil miestny národný výbor,
2. o poskytnutí odmeny pestúnovi, ak je ním starý rodič dieťaťa, ktoré mu bolo zverené do pestúnskej starostlivosti,³⁶⁾
3. o odvolaní proti rozhodnutiu miestneho národného výboru o uložení výchovných opatrení podľa osobitných predpisov,
4. o odstraňovaní tvrdostí zákona, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní materského príspevku, ak je na rozhodovanie o nároku príslušný okresný národný výbor alebo sociálna komisia jednotného roľníckeho družstva,³⁷⁾
5. o odstraňovaní tvrdostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní vdoveckého príspevku podľa zákona o sociálnom zabezpečení,²⁵⁾ ak táto pôsobnosť nepatrí podľa § 17 písm. a) č. 2 miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru,

b) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode.

§ 22

Okresný národný výbor svojím posudkovým orgánom vydáva posudok o tom, či je dieťa dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na účely poskytovania dávok a služieb sociálnej starostlivosti, ktoré určí vykonávací predpis.

§ 23

Okresný národný výbor môže preniesť svoju pôsobnosť na úseku starostlivosti o rodinu a deti na mestský národný výbor prvej kategórie,²⁶⁾ s výnimkou rozhodovania o materskom príspevku podľa § 19 ods. 1 písm. a) č. 2 a 12 a podľa § 21 písm. a) č. 4.

Pôsobnosť krajských národných výborov

§ 24

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
- b) spolupracuje s orgánmi riadiacimi ústavy na výkon väzby a nápravno-výchovné ústavy pre mladistvých a s orgánmi riadiacimi zariadenia, v ktorých sa vykonáva ústavná alebo ochranná výchova,
- c) spracúva strednodobé a dlhodobé plány výchovy k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu a koordinuje ich realizáciu.

§ 25

Krajský národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti koordinuje činnosť orgánov pôsobiacich v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode a v súčinnosti s okresnými národnými výbormi organizuje náhradnú rodinnú starostlivosť.

§ 26**Oprávnenia občanov pôsobiacich v starostlivosti o rodinu a deti**

Pri plnení svojich úloh sú funkcionári a pracovníci národných výborov, dôverníci starostlivosti o deti, občania poverení dohľadom a iní dobrovoľní spolupracovníci oprávnení navštíviť dieťa a rodinu v byte alebo tam, kde trávi voľný čas, dieťa v škole, mladistvého na pracovisku; majú aj právo požadovať od všetkých zúčastnených orgánov, organizácií a od občanov potrebné informácie a vysvetlenia.

Tretí diel**Starostlivosť o občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách****§ 27****Pôsobnosť okresných národných výborov**

(1) Okresný národný výbor rozhoduje

- a) o poskytovaní zaopatrovacieho príspevku,³⁸⁾
- b) o poskytovaní príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka.³⁹⁾

(2) Okresný národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti rozhoduje o odstraňovaní tvrdomostí, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní zaopatrovacieho príspevku a príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka podľa zákona o sociálnom zabezpečení.²⁵⁾

Štvrtý diel**Starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou****§ 28****Pôsobnosť mestských národných výborov**

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ rozhoduje o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výchovného strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje.

Pôsobnosť okresných národných výborov**§ 29**

Okresný národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o príspevku pred umiestnením občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do zamestnania, o príspevku počas jeho prípravy na pracovné uplatnenie a o zvýšení týchto príspevkov na rodinných príslušníkoch,
 2. o príspevku organizáciám na zriaďovanie chránených dielní a pracovísk a o ďalších príspevkoch organizáciám podľa osobitných predpisov,⁴⁰⁾
 3. o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii na rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou,⁴¹⁾

4. o úhrade nákladov na prípravu na pracovné uplatnenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorých do tejto prípravy vyslal,
 5. o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do prípravy na pracovné uplatnenie organizovanej národným výborom,
 6. o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výcvikového strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje,
 7. o vyradení občana so zmenenou pracovnou schopnosťou z evidencie uchádzačov o zamestnanie,⁴²⁾
- b) vypracúva plán úloh potrebných na vykonávanie a ďalší rozvoj pracovnej rehabilitácie,
 - c) určuje plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
 - d) vyhradzuje každoročne v plánoch rozmiestnenia dorastu potrebný počet miest na štúdium na stredných školách a osobitných odborných učilištiach pre mladistvých občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
 - e) poskytuje poradenskú službu občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou pri voľbe povolania, pracovného uplatnenia alebo vhodnej prípravy na pracovné uplatnenie,
 - f) odporúča organizácii prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do pracovného pomeru,
 - g) kontroluje, či organizácie zodpovedne vykonávajú výber pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
 - h) sleduje, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav pracujúcich občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo občania nepotrebujú ďalšiu pomoc,
 - ch) vedie evidenciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorá obsahuje aj údaje o ich pracovnom uplatnení v jednotlivých organizáciách a o ich príprave na pracovné uplatnenie.

§ 30

Okresný národný výbor svojím posudkovým orgánom

- a) rozhoduje
 1. o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím,
 2. o tom, že občan so zmenenou pracovnou schopnosťou sa nepovažuje za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, ak sa nepodrobil vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu,⁴³⁾
 3. o nevyhnutnosti natrvalo previesť pracovníka na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania, ak posudkový orgán v súvislosti s rozhodovaním o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou zistila, že pracovník vzhľadom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil schopnosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,¹⁵⁾
- b) v súvislosti s rozhodovaním odporúča u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím
 1. opatrenia na obnovenie pracovnej schopnosti posudzovaného, vhodnosť ďalšieho liečenia a vhodnú úpravu pracovných podmienok, prípadne obstaranie vhodných pomôcok,
 2. vhodné pracovné uplatnenie, prípravu na pracovné uplatnenie s ohľadom na ich zdravotný stav a kvalifikáciu a umiestnenie na vhodné pracovné miesto v organizáciách.

§ 31

Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výchovného strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje,
- b) koordinuje starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou vo svojom územnom obvode.

Piaty diel

Starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutých občanov

Pôsobnosť miestnych národných výborov

§ 32

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o poskytovaní príspevku na spoločné stravovanie,
 2. o poskytovaní jednorazových peňažných dávok, s výnimkou dávok, o ktorých rozhoduje okresný národný výbor podľa § 34 ods. 1 písm. a) č. 2 až 5,
 3. o poskytovaní vecných dávok,
 4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) vytvára podmienky
 1. na účasť ťažko zdravotne postihnutých občanov na spoločnom stravovaní,
 2. na zapojenie ťažko zdravotne postihnutých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- c) podieľa sa na riešení otázok bývania ťažko zdravotne postihnutých občanov.

§ 33

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

Pôsobnosť okresných národných výborov

§ 34

(1) Okresný národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
 2. o poskytovaní príspevkov na obstaranie osobitných pomôcok občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva, nevidomým a nepočujúcim občanom,
 3. o poskytovaní príspevkov na kúpu, celkovú opravu, prevádzku motorového vozidla, na úhradu poistného a príspevkov na úpravu motorového vozidla na ručné ovládanie občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva,
 4. o poskytovaní príspevkov na úpravu bytu občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva a nevidomým občanom,
 5. o poskytovaní opakovaných peňažných dávok, najmä príspevku na diétne stravovanie, príspevku pri starostlivosti o blízkú a inú osobu a príspevku, ktorého poskytovanie je odôvodnené mimoriadnymi potrebami občana,
 6. o poskytovaní bezúročných pôžičiek,

7. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) vytvára podmienky na zapojenie ťažko zdravotne postihnutých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- c) vedie evidenciu detí a mladistvých postihnutých na zdraví,
- d) koordinuje starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví vo svojom územnom obvode.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 1 vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 33 nepatrí mestskému národnému výboru prvej kategórie.²⁶⁾

§ 35

Okresný národný výbor svojím posudkovým orgánom

- a) rozhoduje o tom, či ide o ťažko zdravotne postihnutého občana, o druhu a stupni tohto postihnutia a o priznaní mimoriadnych výhod,⁴⁴⁾
- b) vydáva posudok o tom, či ide o ťažko zdravotne postihnutého občana a o druhu a stupni tohto postihnutia na účely poskytovania dávok sociálnej starostlivosti, ktoré určí vykonávací predpis.

§ 36

Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, a o úhrade za služby poskytované v ústave,
- b) koordinuje starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví vo svojom územnom obvode.

Šiesty diel

Starostlivosť o starých občanov

Pôsobnosť miestnych národných výborov

§ 37

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje
1. o poskytovaní príspevku na spoločné stravovanie,
 2. o poskytovaní jednorazových peňažných dávok a vecných dávok,
 3. o prijatí do stanice opatrovateľskej služby a do zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt, ktoré spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nich poskytujú,
 4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) vytvára podmienky
1. na účasť starých občanov na spoločnom stravovaní,
 2. na zapojenie starých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- c) podieľa sa na riešení otázok bývania starých občanov.

§ 38

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

§ 39**Pôsobnosť okresných národných výborov**

(1) Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
2. o poskytovaní opakovaných peňažných dávok,
3. o prijatí do stanice opatrovateľskej služby a do zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt, ktoré spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nich poskytujú,
4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,

b) vytvára podmienky na zapojenie starých občanov do kultúrneho a spoločenského života.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 1 vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 38 nepatrí mestskému národnému výboru prvej kategórie.²⁶⁾

Siedmy diel**Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc****§ 39a**

Okresný národný výbor poskytuje občanom, ktorým nemôže zabezpečiť vhodné zamestnanie a neposkytuje im hmotné zabezpečenie podľa osobitných predpisov,^{44a)} a ktorých životné potreby nie sú zabezpečené príjmami zo zárobkovej činnosti alebo inými príjmami, peňažné a vecné dávky.

§ 40

Miestny národný výbor poskytuje občanom, ktorí sa prechodne ocitli v mimoriadne ťažkých pomeroch a nemôžu ich prekonať vlastným pričinením, vecné dávky, prípadne peňažné dávky; okresný národný výbor môže týmto občanom poskytovať bezúročné pôžičky.

§ 41

(1) Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor poskytuje občanom, ktorí v dôsledku návykov prameniacych z odlišného spôsobu života v minulosti žijú v mimoriadne ťažkých pomeroch, a preto potrebujú pomoc spoločnosti na ich prekonanie, výchovnú a poradenskú starostlivosť a podľa potreby aj vecné a peňažné dávky.

(2) Okresný národný výbor poskytuje občanom uvedeným v odseku 1 výchovnú a poradenskú starostlivosť a podľa potreby aj vecné a peňažné dávky, ak táto pôsobnosť nepatrí podľa odseku 1 miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru.

(3) Na výchovnej starostlivosti o občanov uvedených v odseku 1 sa podieľajú miestne národné výbory.

(4) V miestach s väčšou koncentráciou občanov uvedených v odseku 1 národné výbory zriaďujú ako svoje poradné orgány komisie zamerané na prehľadovanie a koordináciu starostlivosti o týchto občanov.

Ôsmy diel

Starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov

§ 42

Pôsobnosť mestských národných výborov

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ poskytuje spoločensky neprispôsobeným občanom ubytovanie v účelovom zariadení, ktoré spravuje.

§ 43

Pôsobnosť okresných národných výborov

(1) Okresný národný výbor

- a) poskytuje spoločensky neprispôsobeným občanom
 - 1. výchovnú a poradenskú starostlivosť,
 - 2. pomoc pri pracovnom umiestnení so zreteľom na zdravotný stav, schopnosti, a pokiaľ možno aj na kvalifikáciu občana,
 - 3. pomoc pri ubytovaní, vrátane ubytovania v účelovom zariadení, ktoré spravuje,
 - 4. peňažné a vecné dávky, prípadne bezúročné pôžičky,
- b) koordinuje starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov vo svojom územnom obvode.

(2) Na výchovnej starostlivosti o týchto občanov sa podieľajú miestne národné výbory.

§ 44

Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor koordinuje starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov vo svojom územnom obvode.

Deviaty diel

Zariadenia sociálnej starostlivosti

§ 45

Na poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti národné výbory zriaďujú tieto účelové zariadenia

- a) ústavy sociálnej starostlivosti,
- b) manželské a predmanželské poradne,
- c) domovy pre matky s deťmi,
- d) osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti,
- e) stanice opatrovateľskej služby pre deti,
- f) výcvikové strediská a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- g) zariadenia pre občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc,
- h) zariadenia pre spoločensky neprispôsobených občanov,
- ch) kluby dôchodcov,
- i) samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov,

- j) zariadenia opatrovateľskej služby, najmä stanice opatrovateľskej služby pre starých občanov, zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt starých občanov, zariadenia na denný pobyt starých občanov, strediská osobnej hygieny a pracovne opatrovateľskej služby.

§ 46

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory. Krajské národné výbory zriaďujú a spravujú ústavy sociálnej starostlivosti krajského významu určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo viacerých krajov. Miestne národné výbory môžu zriaďovať a spravovať ústavy sociálnej starostlivosti miestneho významu.

(2) Manželské a predmanželské poradne zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory.

(3) Domovy pre matky s deťmi zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory. Ak je to potrebné vzhľadom na situáciu v ich územnom obvode, môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(4) Osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(5) Stanice opatrovateľskej služby pre deti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie.²⁶⁾

(6) Výcvikové strediská a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou zriaďujú a spravujú okresné národné výbory. Špecializované výcvikové zariadenia určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo viacerých krajov zriaďujú a spravujú krajské národné výbory. Ak je to vzhľadom na počet občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorých treba umiestniť vo výcvikových strediskách a zariadeniach, účelné, môžu tieto zariadenia zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(7) Zariadenia pre občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc, zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(8) Zariadenia pre spoločensky neprispôsobených občanov zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(9) Kluby dôchodcov, samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov zriaďujú a spravujú miestne národné výbory.

(10) Zariadenia opatrovateľskej služby pre starých občanov zriaďujú a spravujú miestne národné výbory; stanice opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt môžu zriaďovať aj okresné národné výbory.

§ 47

(1) Okresný národný výbor a krajský národný výbor môže na zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti zriaďiť ústav sociálnych služieb.

(2) Krajský národný výbor zriaďuje na metodicko-odborné riadenie služieb sociálnej starostlivosti krajské metodické stredisko, ktoré môže byť začlenené do krajského ústavu sociálnych služieb.

§ 48

Zariadenia sociálnej starostlivosti uvedené v § 45 písm. a) až h) a § 47 možno zriadiť alebo zrušiť a ich objekty odňať ich účelu len so súhlasom krajského národného výboru; ak ide o zariadenia spravované krajským národným výborom, po prerokovaní s ministerstvom. Požiadavka súhlasu podľa osobitných predpisov tým nie je dotknutá.

§ 49

(1) Miestny národný výbor môže pre starých občanov a ťažko zdravotne postihnutých občanov zriaďovať strediská sociálnej starostlivosti zo zariadení uvedených v § 46 ods. 1, 9 a 10.

(2) Okresný národný výbor môže na základe dohody s miestnym národným výborom, ktorý spravuje zariadenia uvedené v § 46 ods. 1, 3 až 9, prevziať zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v týchto zariadeniach.

(3) Krajský národný výbor môže zveriť zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v zariadeniach uvedených v § 46 ods. 1, 3 a 6, ktoré spravuje, okresnému národnému výboru, ak sú na to vytvorené podmienky.

(4) O prijatí do zariadenia sociálnej starostlivosti, ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného zariadenia a o úhrade za poskytované služby rozhoduje vždy národný výbor, ktorý zariadenie spravuje.

§ 50

Ministerstvo v prípade potreby zriaďuje a spravuje zariadenia sociálnej starostlivosti s osobitným zameraním.

§ 51

Ak rozhodovanie o opatrovateľskej službe (§ 18, 33 a 38), patrí mestskému národnému výboru prvej kategórie²⁶⁾ môže okresný národný výbor na základe dohody prevziať zabezpečovanie tejto služby.

**TRETIA ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA****§ 52****Pokuty**

Pokuty v prípadoch ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení⁴⁵⁾ ukladá okresný národný výbor. Výnos z pokút je príjmom rozpočtu okresného národného výboru, ktorý pokutu uložil.

§ 53**Osobitný príjemca**

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje o ustanovení osobitného príjemcu dávky dôchodkového zabezpečenia a dávky sociálnej starostlivosti v prípadoch ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení⁴⁶⁾ a o jeho uvoľnení,
- b) dohliada, ako osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Ustanovenia o konaní**§ 54**

(1) Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie

- a) o dávkach nemocenského zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb a nepracujúcich dôchodcov s výnimkou rozhodovania o znížení alebo odňatí týchto dávok,
- b) o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,
- c) o poskytovaní jednorazových peňažných dávok a vecných dávok podľa § 32 písm. a) č. 2 a 3, § 37 písm. a) č. 2, § 40, § 41 ods. 1 a 2, § 43 ods. 1 písm. a) č. 4, o príspevku na spoločné stravovanie podľa § 32 písm. a) č. 1 a § 37 písm. a) č. 1, ako aj o úkonoch opatrovateľskej služby zabezpečujúcich nevyhnutné životné potreby, ktoré sa poskytujú bezplatne, ak sa konanie o týchto dávkach a službách začalo z podnetu orgánu sociálneho zabezpečenia alebo ak sa konanie, ktoré sa začalo na návrh, skončí priznaním dávky alebo služby v požadovanom alebo v právnom predpise vymedzenom rozsahu.

(2) V konaní podľa odseku 1 sa primerane použijú ustanovenia § 49 a 50 správneho poriadku⁴⁷⁾ o lehotách, s výnimkou rozhodovania o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti.

(3) Ak v konaní podľa odseku 1, ktoré sa začalo na návrh, orgán sociálneho zabezpečenia zistí, že dávku alebo službu nemožno priznať vôbec alebo v požadovanom rozsahu, alebo ak by priznaním dávky alebo služby mohli vzniknúť občianovi, ktorému sa má dávka alebo služba priznať, alebo inému občianovi právne povinnosti, postupuje sa podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.

§ 55

Odvolanie

- a) proti opatreniu, ktoré národný výbor predbežne urobí v prospech maloletého dieťaťa podľa § 19 ods. 1 písm. a) č. 1 v prípade naliehavej potreby a
- b) proti rozhodnutiu o vyradení občana so zmenenou pracovnou schopnosťou z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 29 písm. a) č. 7 nemá odkladný účinok.

§ 56

(1) Odchylné od všeobecných predpisov o správnom konaní⁴⁸⁾ sa miestna príslušnosť národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia spravuje

- a) miestom výkonu práce účastníka konania,
 - 1. ak rozhoduje alebo posudzuje invaliditu a zmenenú pracovnú schopnosť a na tomto pracovisku je závodné zdravotnícke zariadenie, v ktorom pôsobí posudkový orgán okresného národného výboru,
 - 2. ak rozhoduje o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti družstevným roľníkom,
 - 3. ak rozhoduje o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii na rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou s občianom so zmenenou pracovnou schopnosťou,⁴¹⁾
 - 4. ak odporúča u občianov so zmenenou pracovnou schopnosťou vhodnú úpravu pracovných podmienok, vhodné pracovné uplatnenie alebo umiestnenie na vhodné pracovné miesto v organizáciách,
 - 5. ak sleduje, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav občana so zmenenou pracovnou schopnosťou,

- b) miestom prípravy na pracovné uplatnenie, ak ide o výplatu príspevku počas prípravy na pracovné uplatnenie vrátane jeho zvýšenia na rodinných príslušníkov a o úhradu nevyhnutných výdavkov spojených s prípravou na pracovné uplatnenie,
- c) sídlom školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, ak účastník konania je žiak tejto školy,
- d) sídlom, prípadne miestom pravidelného výjazdného zasadania lekárskej komisie⁴⁹⁾ v odbore pôsobnosti Federálneho ministerstva národnej obrany, Federálneho ministerstva vnútra, Ministerstva vnútra a životného prostredia Slovenskej socialistickej republiky alebo Ministerstva spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky, ak ide o posúdenie zdravotného stavu⁵⁰⁾ príslušníka ozbrojených síl z povolania, Zboru národnej bezpečnosti a Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky s výnimkou kontrolnej lekárskej prehliadky požívateľa dôchodku, ktorého služobný pomer sa skončil,
- e) sídlom nápravno-výchovného ústavu, prípadne ústavu na výkon väzby, ak ide o posúdenie zdravotného stavu občana v čase výkonu trestu odňatia slobody, prípadne väzby,
- f) sídlom okresného národného výboru, ktorého posudkový orgán bol poverený (§ 6 ods. 6 až 8) posudzovať invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia,
- g) sídlom národného výboru, ktorý spravuje ústav alebo iné zariadenie sociálnej starostlivosti, do ktorého má byť občan prijatý,
- h) sídlom národného výboru, v obvode ktorého sa zdržiava nezaopatrené dieťa, ak riešenie otázok jeho výchovy a výživy neznesie odklad.

(2) Vo veciach, v ktorých podľa tohto zákona rozhoduje alebo vykonáva opatrenia miestny národný výbor, sa žiadosť o dávku alebo službu sociálneho zabezpečenia podáva na miestnom národnom výbore. V ostatných prípadoch sa žiadosť podáva na okresnom národnom výbore.

(3) Žiadosť o pohrebné po samostatne zárobkovo činnnej osobe sa podáva na okresnom národnom výbore, na ktorom bol zomretý na sociálne zabezpečenie prihlásený. Žiadosť o pohrebné po nepracujúcom dôchodcovi sa podáva na miestnom národnom výbore v strediskovej obci, mestskom alebo okresnom národnom výbore, v obvode ktorého mal zomretý trvalý pobyt.

(4) Žiadosť o zaopatrovací príspevok sa podáva na miestnom národnom výbore, v obvode ktorého má člen rodiny vojaka trvalý pobyt. Žiadosť o príspevok na úhradu za užívanie bytu vojaka sa podáva na miestnom národnom výbore, v obvode ktorého mal vojak trvalý pobyt pred nástupom do služby v ozbrojených silách. Miestny národný výbor overí skutočnosti uvedené v žiadosti a postúpi ju okresnému národnému výboru, v obvode ktorého mal vojak pred nástupom do služby v ozbrojených silách trvalý pobyt.

ŠTVRTÁ ČASŤ **PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

§ 57

(1) Pôsobnosť národných výborov pri rozhodovaní o prerušení zamestnania (poistenia) z vážnych dôvodov a o skončení zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie zo zdravotných a z iných vážnych dôvodov pre posudzovanie dôchodkových nárokov podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa spravuje právnymi predpismi platnými pred účinnosťou tohto zákona.

(2) Týmto zákonom nie je dotknutá pôsobnosť miestnych národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia, ak ju podľa predtým platných predpisov okresný národný výbor⁵¹⁾ preniesol na miestny národný výbor.

§ 58

Ministerstvo po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanoví vyhláškou

- a) podrobnosti o zložení a rokovaní správnych komisií a posudkových orgánov národných výborov,
- b) podrobnosti o úlohách národných výborov v starostlivosti o rodinu a deti,
- c) podrobnosti o vedení evidencie detí a mladistvých postihnutých na zdraví,
- d) podrobnosti o poskytovaní dávok a služieb sociálnej starostlivosti a výšku dávok sociálnej starostlivosti, s výnimkou príspevku na výživu dieťaťa, vdoveckého príspevku, príspevku na rekreáciu detí dôchodcu, zaopatrovacieho príspevku, príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka a dávok a služieb poskytovaných občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- e) bližšie podmienky poskytovania kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,
- f) podmienky na zriaďovanie a rozsah činnosti zariadení sociálnej starostlivosti, na prijímanie občanov do účelových zariadení sociálnej starostlivosti a o ukončení pobytu v nich a upraví výšku úhrady za poskytované služby, s výnimkou úhrady za starostlivosť poskytovanú v ústavoch sociálnej starostlivosti a úhrady za ubytovanie v zariadeniach opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt starých občanov,
- g) podmienky na poskytovanie odmeny dobrovoľným pracovníkom opatrovateľskej služby a jej výšku,
- h) druhy ústavov sociálnej starostlivosti a ostatných zariadení sociálnej starostlivosti a rozsah v nich poskytovaných služieb.

§ 59

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1975 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 79/1979 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 11/1982 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 52/1982 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 140/1982 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 122/1983 Zb.

§ 60**Účinnosť**

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbrom 1988.

Čl. II

Do zriadenia posudkových orgánov plnia pôsobnosť týchto orgánov lekári a tajomníci doterajších posudkových komisií sociálneho zabezpečenia pod vedením posudkového lekára sociálneho zabezpečenia.

V. Šalgovič v. r.

P. Colotka v. r.

- 1) § 142 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.
- 2) § 116 zákona č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení zákona č. 116/1967 Zb. a zákona č. 103/1988 Zb.
- 3) § 118 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 4) § 7 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 5) Zákon č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení zákona č. 141/1965 Zb., zákona č. 116/1967 Zb., zákona č. 89/1968 Zb., zákona č. 99/1972 Zb., zákona č. 21/1975 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 148/1983 Zb., zákona č. 57/1984 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb. a zákona č. 103/1988 Zb.
§ 2 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení.
Nariadenie vlády ČSSR č. 98/1971 Zb. o zvýšení podpory pri narodení dieťaťa.
Nariadenie vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. o zvýšení niektorých sociálnych dávok na deti.
Nariadenie vlády ČSSR č. 112/1984 Zb. o zvýšení niektorých sociálnych dávok na deti.
- 6) Zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení zákona č. 99/1972 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 57/1984 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb. a zákona č. 103/1988 Zb. Zákon č. 107/1971 Zb. o materskom príspevku v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 110/1984 Zb. a zákona č. 50/1987 Zb.
Zákon č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti v znení zákona č. 58/1984 Zb.
Nariadenie vlády ČSSR č. 98/1971 Zb.
Nariadenie vlády ČSSR č. 9/1982 Zb.
Nariadenie vlády ČSSR č. 74/1982 Zb. o niektorých úpravách v nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení pracujúcich v baníctve.
Nariadenie vlády ČSSR č. 112/1984 Zb.
- 7) § 142 ods. 6 a 7 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 7a) § 145b zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb.
- 8) § 111 a 112 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 9) Pôsobnosť Národného výboru hlavného mesta Slovenskej socialistickej republiky Bratislavy je vymedzená zákonom SNR č. 43/1968 Zb. o hlavnom meste Slovenska Bratislave v znení zákona SNR č. 63/1971 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva SNR č. 90/1971 Zb. a zákona SNR č. 127/1985 Zb. (úplné znenie č. 41/1986 Zb.).
- 9a) § 63b zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 157/1988 Zb.).
- 10) § 2 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 11) § 7 zákona č. 117/1966 Zb. o niektorých dôsledkoch zanedbávania starostlivosti o deti.
- 12) § 34 vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa, v znení vyhlášky č. 92/1968 Zb. a vyhlášky č. 74/1984 Zb.
- 12a) § 174 písm. b) č. 2 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 12b) § 143 zákona č. 103/1964 Zb. (úplné znenie č. 240/1988 Zb.).
- 13) § 120 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 14) Vyhláška č. 76/1957 Ú. v. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity).
Vyhláška Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o zabezpečení matky a dieťaťa v znení vyhlášky č. 142/1965 Zb., vyhlášky č. 117/1967 Zb., vyhlášky č. 92/1968 Zb., vyhlášky č. 180/1968 Zb., vyhlášky č. 76/1970 Zb., vyhlášky č. 128/1975 Zb., vyhlášky č. 54/1976 Zb., vyhlášky č. 164/1979 Zb., vyhlášky č. 80/1982 Zb., vyhlášky č. 153/1983 Zb., vyhlášky č. 74/1984 Zb., vyhlášky č. 133/1984 Zb. a vyhlášky č. 58/1987 Zb.

- 15) § 37 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 1 písm. d), § 51 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce. § 52 ods. 3 a 4 zákona č. 90/1988 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.
- 16) § 24 ods. 2 zákona č. 88/1968 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb. a zákona č. 57/1984 Zb. Nariadenie vlády ČSSR č. 9/1982 Zb.
- 17) § 11 zákona č. 107/1971 Zb.
- 18) § 71 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 19) § 9 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 20) § 54 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 21) § 174 písm. b) č. 2 a 3 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 22) § 143 ods. 1 zákona č. 103/1964 Zb.
- 23) § 43 ods. 2 Zákona o rodine.
- 24) § 2 zákona č. 117/1966 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb.
- 25) § 174 písm. b) č. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 26) § 10 ods. 3 zákona o národných výboroch v znení zákona č. 139/1982 Zb.
- 27) § 10 ods. 4 zákona o národných výboroch v znení zákona č. 139/1982 Zb.
- 28) § 46 Zákona o rodine.
- 29) § 100 Zákona o rodine. § 74 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 30) Zákon č. 107/1971 Zb. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 50/1973 Zb. v znení neskorších predpisov.
Nariadenie vlády ČSSR č. 112/1984 Zb.
- 31) § 79 ods. 2 a § 83 ods. 2 Zákona o rodine.
- 32) § 43 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.
- 33) § 45 ods. 3 Zákona o rodine.
- 34) § 44 Zákona o rodine.
- 35) § 291 až 301 Trestného poriadku.
- 36) § 8 ods. 2 zákona č. 50/1973 Zb.
- 37) § 14 zákona č. 107/1971 Zb. v znení zákona č. 110/1984 Zb.
- 38) § 76 až 78 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 39) § 79 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 40) § 85 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 41) § 50 Zákonníka práce.
- 42) § 84 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 43) § 106 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 44) § 86 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 44a) Vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 195/1989 Zb. o zabezpečení pracovníkov pri organizačných zmenách a občanov pred nástupom do zamestnania.
- 45) § 112 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 46) § 102 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 47) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 48) § 7 ods. 2 správneho poriadku.
- 49) § 144 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 50) § 144 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.

51) § 84 správneho poriadku, § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 108/1964 Zb. o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia, § 10 ods. 2 a § 12 ods. 2 vládneho nariadenia č. 59/1964 Zb. o úlohách národných výborov pri starostlivosti o deti.

